1852. No. 23.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

VRIJDAG, 19 MAART.

Deze Courant kost in het ½ jaar ƒ1-60, buiten Assen vrachtvrij ƒ1-75; de advertentiën van 1-5 regels ƒ1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe,

Gelet op de Circulaire van het Departement van Binnenlandsche Zaken d.d. 4 Maart l.l. no. 172, 4e Afdeeling, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, ter meerdere aanmoediging van de WERVING van Nederlanders, voor de dienst der OVERZEESCHE BEZITTINGEN, het handgeld, hetwelk onder 5°. der betrekkelijke bij de Gemeentebesturen voorhandene *voorschriften*, voorloopig op ƒ20.00 was gesteld, thans weder tot het vroeger bedrag van ƒ40.00 is teruggebragt, van welke som aan de belanghebbenden, al dadelijk *vóór hunne opzending naar het Werfdepôt* ƒ12:00 zal kunnen worden uitbetaald.

Assen, den 8 Maart 1852.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

De Directeur van het Postkantoor te Assen maakt bekend, dat door Z. Exc. den Minister van Financien met 1 April e. k. is daargesteld eene dagelijksche postbodenloop van Wapserveen over Vledder, Wapse en Diever naar Dieverbrug, en dat te Roderwolde eene brievenbus zal worden geplaatst, welke 3 maal in de week zal worden geligt door den bestelhuishouder te Roden, onverminderd zijne verpligting tot dagelijksche bestelling in dat kerkdorp.

Assen, . *De Directeur,*
15 *Maart* 1852. H. S. GRATAMA.

BERIGT EENER GELDLEENING ten behoeve der Gemeente Hoogeveen.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Hoogeveen, brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat uithoofde de geldleening ten behoeve dier gemeente, groot ƒ35,000, verdeeld in 70 aandeelen van ƒ500 ieder, tegen eene jaarlijksche rente van vier ten honderd, niet is volgeteekend, alsnu de deelneming in dezelve tegen eene rente van 4½ procent 's jaars wordt opengesteld; zullende de inschrijving kunnen geschieden bij den Gemeente-Ontvanger te Hoogeveen, op maandag den 22 dezer en volgende dagen.

De aandeelen, waarvoor tegen vier procent ingeschreven is, zullen eerst worden geplaatst, en voorts de inschrijving worden gesloten, zoodra de leening is volgeteekend, zullende echter op den eersten dag geene aanbiedingen worden geweigerd, maar, bij overschrijding der behoefte, de aandeelen bij het lot in openbare vergadering van Burgemeester en Wethouders worden toegewezen.

De voorwaarden, in het berigt van den 4 Februarij jl. vermeld, blijven ook nu van toepassing, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen ter Gemeentelijke Secretarie en bij den Gemeente-Ontvanger alhier.

Hoogeveen, 9 *Maart* 1852.

De Burgemeester, L. CARSTEN.
De Secretaris, H. J. CRULL.

Burgemeester en Wethouders der Gemeente Hoogeveen, brengen bij deze ter algemeene kennis, dat Zijne Majesteit bij besluit van 14 Januarij jl. no. 70, heeft goedgekeurd het instellen van eene jaar- of veemarkt te Hoogeveen, op den derden donderdag van de maand April, en dat alzoo op donderdag den 15 April dezes jaars die markt voor het eerst zal worden gehouden.

Hoogeveen, 15 *Maart* 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Burgemeester, L. CARSTEN.
De Secretaris, H. J. CRULL.

Nederland.

17 *Maart*. De Tweede Kamer heeft 16 dezer het wetsontwerp tot uitgifte van tien millioen muntbilletten aangenomen. De voordragt tot vermindering van het tonnegeld der zeeschepen is ingetrokken.

— Voor elk aandeel a ƒ500 in de Maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche diep is het dividend over 1851 bepaald op ƒ9.51.

— Z.M. heeft, bij besluit van 14 Maart j.l., den Minister van Binnenl. Zaken gemagtigd tot in dienst stelling van het personeel, noodig voor het werk der geologische beschrijving en kaart van Nederland, en om te voorzien in al hetgeen tot de voorbereiding, bewerking en voltooijing daarvan mogt vereischt worden. Door Z.M. is voorts het onderzoek naar de geologische gesteldheid van Nederland onder het beheer van genoemden Minister, opgedragen aan eene hoofd-commissie, bestaande uit de heeren: President, Dr. *J. G. S. van Breda*, hoogleeraar, secretaris der Holl. maatschappij van Wetenschappen, leden Dr. *F. A. W. Miquel*, hoogleeraar aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam, en Dr. *W. C. H. Staring*, lid der Provinciale Staten van Gelderland. De Secretaris dier commissie zal nader door Z. M. worden benoemd. Op voordragt van genoemde Hoofd-commissie, zal de Minister beoefenaren der geologie kunnen benoemen tot correspondenten, om de commissie in hare werkzaamheden te ondersteunen.

— Dezer dagen werd door de *Kerk. Ct.* medegedeeld, dat eene Nederlandsche commissie voor Christelijk onderwijs gevestigd is, bestaande uit de heeren *P. Hofstede de Groot*, 1ste Voorzitter; *C. W. Pape*, 2de Voorzitter; *W. M. de Brauw*, Secretaris; *P. de Raadt*, Penningmeester; *J. A. F. Bierhaus*, *H. G. J. van Doesburg*, *P. K. Görlitz*, *J. A. Kramer* en *D. H. Wildschut*. De *Rott. Ct.* maakt daarop de aanmerking, dat de zaak niet nieuw is en voegt er bij: „Ten gevolge van een voorstel, reeds den 7 Junij 1849 in de algemeene vergadering der vereeniging *Unitas* behandeld, besloot deze, en op hare uitnoodiging ook de maatschappijen *Christelijk Hulpbetoon* en *Welstand*, ieder drie leden te benoemen, om gezamenlijk als commissie ter bevordering van het Christelijk beginsel in het volksonderwijs werkzaam te zijn. De door deze commissie ontworpene beginselen en hoofdbepalingen erlangden in het laatst van Mei 1850 de goedkeuring der drie genoemde maatschappijen, welke toen te Arnhem hare jaarlijksche vergadering hielden. Het doel is, de bescherming en ontwikkeling van het Christelijk beginsel in ons volksonderwijs, en zoo bijzonder ten nutte van het schoolwezen in ons vaderland werkzaam te zijn. Innig met de drie genoemde maatschappijen verbonden, ontvangt de commissie van deze de geldmiddelen, over welker besteding zij zich jaarlijks aan haar verantwoordt."

18 *Maart*. Men schrijft uit 's Hage aan de *Amst. Ct.*: De Minister van Binnenlandsche zaken zal nog vóór het einde dezer maand (welligt 18 dezer) een uitstapje doen naar Duitschland. De afwezigheid van Zijne Excellentie zou echter van zeer korten duur zijn.

— Het *Handbl.* berigt, dat de Hoofdcommissie tot de zaken der Israëliten aan de Hooge Regering tot de agreatie van Dr. *Fränkel* als opperrabbijn van Overijssel geadviseerd heeft.

Buitenland.

17 *Maart*. Bij een besluit van den President der Fransche Republiek van 14 dezer is de conversie der 5 p.ct. in 4½ p.ct. bepaald. Reeds onder *Lodewijk XVIII*, en driemaal onder *Lod. Philips* werd dezelfde maatregel door de regering voorgesteld. Ze leed steeds schipbreuk voor de wetgevende Kamer of voor de Kamer der Pairs. De voortdurende betaling van 5 p.ct. rente door den Staat, terwijl de rente in den handel tot 3 a 4 p.ct. was gedaald, en ze bij landeigendom soms tot 2 p.ct. kwam, was iets ongehoords. Deze maatregel wordt over het algemeen toegejuicht. — De Keizer van Oostenrijk is uit Italie te Weenen teruggekeerd. — De stoomboot *de Bosphorus* heeft tijdingen van de Kaap medegebragt tot den 3 Febr. De Kaffers zijn zoodanig ingesloten geworden,

dat ze met Sir *Harry Smith* eene schikking hebben willen aangaan. De Generaal heeft hiervan evenwel niets willen weten; eene week heeft hij de Kaffers gegeven, om zonder voorwaarden zich te onderwerpen. Toen die tijd voorbij was zijn de Engelsche troepen in het Kafferland gevallen en hebben den oogst geheel vernietigd. Men geloofde, dat de oorlog thans spoedig zou geëindigd wezen.

— Den 6 dezer had de ontploffing en daarna de instorting plaats der steenkolenmijn van Longterne (Belgie); van de 80 in de mijn aanwezige werklieden werden er 60 daardoor geheel afgesneden, wier leven of dood onbekend bleef. Tot 12 dezer heeft men met allen ijver er aan gearbeid, om een doorgang te maken en zich van het lot der ongelukkigen te vergewissen. Doch te vergeefs. De inzakkingen duurden steeds voort en, naarmate men meer voorwaarts kwam, werden ze zelfs van belangrijker aard, zoodat ze nu eindelijk gevaarlijk worden voor de arbeiders, die de werkzaamheden tot redding verrigten. Deze hebben nu geweigerd, den arbeid te vervolgen, zoodat de pogingen tot redding, waaraan trouwens niet meer te denken was, zijn gestaakt. Verschrikkelijk is de gedachte aan den toestand dier lieden. Zijn ze nog in leven, en zoo ja, *hoe* is hun leven? Ontzettende onzekerheid voor de vrouwen, kinderen en betrekkingen dier rampzaligen. Zij zullen hunne echtgenooten, vaders en bloedverwanten wederzien als lijken! Onvoorzigtigheid was de oorzaak van deze verschrikkelijke ramp. Die haar beging doodde zich, en met zich — *zestig* menschen!

18 *Maart*. De oppositie heeft in het 4e kiesdistrict van Parijs gezegevierd; haar candidaat, de heer *Carnot*, verkreeg bijna 4000 stemmen meer dan de gouvernements-candidaat, de heer *Moreau*. Men schrijft uit Parijs, dat het blijkbaar is, dat alle klassen der maatschappij langzamerhand tot orde en godsdienstigheid terugkeeren. Het bewijs daarvan is te vinden in den grooten toevloed van personen uit alle standen, die zich dagelijks naar de kerken der hoofdstad en omstreken begeven, om de vastenpredikatiën te hooren.

Verkorte berigten.

18 *Maart*. De Procureur-Gen. bij het Provinciaal Hof van Friesland Mr. *J. Eekma* is overleden. — Naar men verneemt, is de Christelijk Afgescheiden Gereformeerde Gemeente te Groningen dezer dagen door aankoop eigenares geworden van een kapitaal gebouw en een groote hof er achter, zijnde het tweede huis van den boog oostzijde in de Nieuwe Ebbingestraat; met het voornemen, om aldaar eene ruime kerk te bouwen. *(Prov. Gr. Ct.)* — Voor eenige dagen moet zich te Delfzijl een heer hebben opgehouden, om de haven op te nemen, ten einde later na bekomene magtiging eene stoomboot van Londen op Delfzijl in de vaart te brengen. Ook zegt men, dat er eene boot langs het Damsterdiep op Groningen zou komen, om geregeld en op vaste tijden de granen als anderzins te kunnen verschepen. *(Id.)* — Men verneemt, dat in den loop dezer week uit de Marne wederom tusschen 30 à 40 personen, ambachtslieden en daglooners, van verschillende godsdienstige gezindten, het vaderland zullen verlaten, om in de nieuwe wereld een beter heenkomen te zoeken. *(Id.)* — In de beide vorige weken, zoo schrijft men uit Kampen, is op het Kamper-eiland, te Grafhorst, te Genemuiden en te Kuinre, veel hooi verscheept. Men begroot het op 1,800,000 Ned. ponden. Over het algemeen is het hooi van deugdzame kwaliteit, en de bedongen prijs *f* 8.50 a *f* 9.50 Het broeihooi *f* 6 a *f* 7. — 18 *Maart*. De inzameling te Amsterdam ten behoeve van het *fonds voor noodlijdende kerken en personen*, op zondag l.l. in al de godsdienstoefeningen der Nederduitsche Hervormde gemeente gehouden, heeft opgebragt *f* 4736.02½. De vroeger gehoudene in de godsdienstoefeningen der Waalsche gemeente aldaar bragt op *f* 1066.52½. — Te Vorden is in een dag een standaard-koornmolen van circa 30 ellen vlugt in deszelfs geheel, zonder dat er iets was uit- of afgenomen, dan alleen de trap, van den verscheidene voeten hoogen molenbelt af op de vlakte gebragt, meer dan 100 ellen vervoerd en daarna weder geplaatst, zonder eenig letsel. — Een wagen, met ossen bespannen, stortte in de afgeloopene week bij Munchen in den Iser. De voerman had geen tijd er af te springen en de sterk gezwollen bergstroom sleepte alles mede. De ossen wisten zich echter van hun gareel, door den val gebroken, te bevrijden en den oever zwemmend te bereiken, maar de ongelukkige voerman worstelde vergeefs met den hevigen stroom en zonk reeds, toen een der bewoners van Munchen op het gerucht der vreeselijke gebeurtenis toesnelde en zich een weg baande door de opeengepakte massa toeschouwers, die geen hulp wisten te verleenen, en het tooneel met stomme ontzetting aanstaarden. Een prachtige New-Foundlander hond volgde den laatst aangekomen toeschouwer, zijn' meester. Een woord van diens lippen en het edele dier stortte zich met een krachtigen sprong te midden van den bruischenden stroom, dook, greep den ongelukkigen en bragt hem aan den oever, waar de vergaderde menigte schier met gelijke geestdrift den geredde en den redder ontving. — Een eenvoudig landman, die onlangs in een dorpje in Frankrijk door zijne medeburgers tot maire was benoemd, was zeer verheugd over de eer, welke hem te beurt viel en sprak de kiezers op deze wijze toe: Waarde medeburgers, mijn hart zal nimmer den dag vergeten, waarop gij aan mijne grijze haren de eer bewijst ze aan uw hoofd te plaatsen.

Assen, 19 Maart.

Men verneemt, dat *J. Broeksma*, turfschipper te Sneek, concessie heeft aangevraagd tot het in werking brengen van eene trekschuit, die om 2 uur 's namiddags van Assen naar Meppel vertrekt en den volgenden dag op hetzelfde uur van Meppel naar Assen terugkeert, en zulks in verband met eene dergelijke aanvrage van *H. Prakken* te Smilde.

— De Koning heeft bij besluit van 10 dezer goedgekeurd, dat in de gemeente Gieten jaarlijks op den eersten dingsdag in de maand October eene openbare veemarkt worde gehouden.

— Aan *G. R. Roosken* te Nieuw-Schoonebeek is vergund, om aldaar een wind-korenmolen op te rigten.

— Z.M. heeft bij besluit van 9 dezer den heer *H. Z. Wollersom* bevorderd tot officier van gezondheid der 1e klasse bij het personeel der geneeskundige dienst van de landmagt.

— Woensdag j.l. heeft de Commissie tot het daarstellen van een kanaal van Assen naar Groningen te Ide, gemeente Vries, met de eigenaren der marke van dat gehucht eene bijeenkomst gehouden over den afstand van den voor dat kanaal benoodigden grond; zij had het genoegen, dat eenstemmig de vereischte gronden, over eene lengte van ruim 3000 ellen, kosteloos werden aangeboden; waartegen de eventuële onderneming, zoo zich daartegen geene gewigtige bezwaren doen gelden, het kanaal meer ten oosten en onmiddelijk naast den straatweg zal moeten daarstellen en daarmede hooger, als thans geprojecteerd, in het Punter of Hoornsche diep vallen.

— Bij besluit van 15 dezer heeft Z. M. o. a. bekrachtigd de benoemingen van de Burgemeesters tot Secretaris in de nagemelde gemeenten, als: in de gemeente Ruinen Mr. *J. Oldenbandring*, in de gemeente Eelde Mr. *H. Tonckens* en in de gemeente Sleen *J. Boelken*.

— Door de Arrond. Regtbank alhier zijn 17 dezer veroordeeld: *H. H.* en *J. W.*, scharenslijpers, zonder vaste woonplaats, de eerste wegens het met geweld tegen den muur stoten van *Grietien Jagt* en de tweede wegens het moedwillig stoten, met geweld aangrijpen en in den vinger bijten van *G. Smit*, ieder tot gevangenisstraf van 4 maanden en *f* 8 boete; *K. B.*, arbeider te Noordwolde, wegens diefstal van turf uit het Vledderveen, tot gevangenisstraf van 1 maand; *G. H. L.* en *J. H. S.*, beide te Nieuw-Schoonebeek, wegens het moedwillig slaan van *J. B. Koop*, de eerste tot zes weken en de tweede tot 1 maand gevangenisstraf en ieder tot eene boete van *f* 8. — *J. B. W.* en *J. H. S.*, beide arbeiders te Nieuw-Schoonebeek, de eerste wegens het moedwillig slaan en verwonden van *J. Schrader* en de tweede wegens het slaan van genoemden *Schrader*, de eerste tot 2 maanden en de tweede tot 6 weken gevangenisstraf en ieder tot eene boete van *f* 8. N.B. De beide laatstgemelde zaken zijn voorgevallen te Nieuw-Schoonebeek, bij gelegenheid dat aldaar vasten- avond werd gevierd, zijnde den 9 Febr. j.l.

— Woensdag avond j.l. heeft de hier bestaande liedertafel Orpheus, in vereeniging met eenige muzijkbeoefenaars, eene soirée musicale, ten voordeele van het Werkhuis, gegeven. De opkomst van een talrijk publiek deed van de algemeene verwachting blijken, die dan ook in geenen deele bedrogen werd, getuige de veelvuldige en luide toejuichingen, welke de uitvoerders en uitvoersters ten deele vielen. Ons bestek gedoogt niet om in bijzonderheden af te dalen; wij bepalen ons daarom tot de algemeene opmerking, dat ieder zich zeer goed van den op zich genomen taak kweet. Het concert heeft onzuiver ruim *f* 100 opgebragt.

* *Coevorden*, 16 *Maart*. De landlieden in deze streken zijn op de weekmarkten alhier, waarop bijna niets dan graan verhandeld wordt, aan vele knevelarijen ten aanzien der Pruissische en Hannoversche muntspecien blootgesteld; de graanhandelaars en bakkers verwisselen hunne Hollandsche munt tegen behoorlijk gewin voor vreemde munt, en dringen dan bij betalingen met geweld de vreemde munt aan de boeren op, hoewel er bij het sluiten der koopen over geene munt is gesproken en de betaling dus gerekend moet worden te moeten plaats hebben in Nederlandsche munt. Menig landman moet thans koorn verkoopen, om den Rijksontvanger te voldoen, die echter volstrekt geen vreemde munt aanneemt; hij moet dus wisselen, waarvoor hij eenige percenten moet opofferen. Bovendien kan men moeijelijk, bij het koopen van kleine kwantiteiten, b.v. van een pond koffij, met vreemde munt betalen. Op de weekmarkt van 8 dezer kocht een inge-

zeten eene koe van een boer; toen de boer de koe bij den koopman te huis bragt, zag hij, dat deze juist bezig was, om zijne Holl. munt tegen vreemde te verruilen; de boer zou nu met vreemde munt betaald worden, en hoewel hij zich hiertegen verzette en dit tot vele onaangenaamheden aanleiding gaf, was hij wel genoodzaakt, toe te geven, of de koe te behouden, daar de markt was afgeloopen. Zou dit misbruik niet kunnen worden tegengegaan en de belangen van den boer worden gehandhaafd?

* *Smilde*, 15 *Maart*. De Israëlitische gemeente alhier mogt zich zaturdag j.l. wederom verheugen in de tegenwoordigheid van den W.Ew. Z.Gel. Heer *Hillesum*, Rabbijn te Meppel, die door het Kerkbestuur tot het regelen van onderscheidene godsdienstige aangelegenheden was uitgenoodigd. In de leerrede, die Z.Ew. bij de ochtenddienst uitsprak, handhaafde hij ten vollen zijnen ten dezen verkregen roem. Den volgenden dag wijdde Z.Ew. aan de inspectie der godsd. school, waarover Z.Ew. deszelfs ondubbelzinnige tevredenheid betuigde, benevens aan het corrigeren der heilige rollen enz. De belanglooze ijver, waarmede Z.Ew. deze gemeente steeds ten dienste staat, de minzame wijze, waarop Z.Ew. zich met ieder onderhoudt, doen algemeen reikhalzend wenschen, dat Z.Ew. tot Provinciaal Kerkelijk Opperhoofd zal worden gekozen; terwijl het eene pijnlijke indruk maakt, dat in sommige gemeenten vooringenomenheid en vooroordeel gezag genoeg oefenen, om vreemdelingen, welker capaciteiten en antecedenten zooveel te wenschen overlaten, op den voorgrond te plaatsen, ten koste van Nederlanders, die hunnen geboortegrond tot roem en hunne kerk tot sieraad verstrekken.

* *Hoogeveen*, 16 *Maart*. Volgens de door H.H. Burgemeester en Wethouders dezer gemeente vastgestelde kiezerslijsten, bedraagt alhier het aantal der kiesbevoegden ter benoeming van leden van de Tweede kamer der Staten-Generaal 251, die van de Provinciale Staten 250 en die van den Gemeenteraad 474.

* *Roden*, 17 *Maart*. Te Lieveren heeft zich een kind, bij de tafel zittende, door het aangrijpen en omhalen van de koffijkan, deerlijk gebrand, en wel voornamelijk in het aangezigt.

* *de Wijk*, 17 *Maart*. Eergisteren heerschte er eene buitengewone drukte te Rogat in deze gemeente; de heeren aannemers van de sluizen der Hoogeveensche vaart hadden bekend gemaakt, dat zij, die paarden wilden verkoopen onder de som van *f* 100, zich op dien dag te Rogat moesten laten vinden; er was een getal van ruim 30 stuks aangebragt, van welke 7 stuks werden gekocht, terwijl zij voornemens waren 16 a 20 stuks te koopen en niet 80 stuks, zooals vroeger abusivelijk is gemeld. Deze paarden zullen gebruikt worden voor een watermolen; in de nieuw gegraven put, waarin de nieuwe sluis zal gezet worden, vertoonen zich nu reeds zoo vele wellen, dat men genoodzaakt is geweest, daar men met den tonmolen het water niet magtig konde worden, eenen watermolen te plaatsen. Wij voor ons erkennen gaarne geen doorzigt in waterwerken te hebben; wij zagen echter geen kans om dezen put, welke nu reeds lastig is daar het water, nog twee ellen dieper te krijgen, en wenschen, dat dit werk voor de aannemers voordeeliger uitvalle, dan het zich wel laat aanzien.

* *Meppel*, 18 *Maart*. Maandag avond heeft het zanggezelschap *Aurora* hier in de Hervormde Kerk de in het voorlaatste nommer dezer Courant vermelde publieke vergadering, ten voordeele der armen, gehouden. Het opgekomen publiek was talrijk en gaf na de uitvoering van ieder zangstuk door applaudissement zijne goedkeuring te kennen; inzonderheid was dit het geval na het zingen van de *Echo*. Wij verheugen ons te kunnen mededeelen, dat het schoone voorbeeld van *Aurora* navolging zal vinden bij de andere hier bestaande gezelschappen, van welke zich drie willen vereenigen, om op den tweeden Paaschavond een dergelijk concert te geven. Zij hebben reeds om afstand van het kerkgebouw gevraagd. Dank hebbe *Aurora* voor den genoeglijken avond en vooral voor de armen.

De heks in de karn.

Het is eene alom bekende waarheid, dat voor eene halve eeuw en vroeger, zelfs onder alle maatschappelijke standen, doch vooral ten platten lande, het geloof bestond aan het aanzijn van wezens, met een vermogen begaafd, om op eene duistere, geheimzinnige, geheel onverklaarbare wijze den menschen schrik en vrees of nadeel in hunne dagelijksche bezigheden te berokkenen, of die als de werkende oorzaken werden beschouwd van langdurige ziekten en gebreken, bij den mensch en het vee voorkomende. — Nog heden ten dage is het geloof aan zoodanige kwelgeesten, welke als werktuigen van den duivel hunne magt ten nadeele van den mensch uitoefenen, niet geheel geweken; in onderscheidene dorpen hoort men nog van tijd tot tijd gewagen van het beheksen van kinderen of van runderen, als deze aan eene gedurig terugkeerende windzucht of opgeblazenheid zijn lijdende, of wanneer er van de melk van andere uiterlijk niet ziek schijnende koeijen geen boter kan worden gekarnd. Onderscheidene geheel vreemdsoortige en met elkander dikwijls strijdige middelen worden dan daarvoor zelfs van heinde en verre gehaald en beproefd, of er worden bezweringen van zoogenaamde duivelbanners ingeroepen. Als middelen worden aangeprezen het geven aan de koeijen van eenig hooi of ander voeder, gestolen van de familie, welke geacht wordt, in eene naauwe verbindtenis met den duivel te staan, en welke men gelooft, dat het onheil heeft berokkend; het voortbrengen van stinkende lucht, ten einde dezen demon het verblijf in de stallen of in het ligchaam der runderen ondragelijk te maken, en meer anderen. Doch welke middelen ook worden aangewend, meestal zijn dezelve onvoldoende; het dier sterft aan de gevolgen der ziekte, of herstelt ten gevolge der weldadige werkingen der natuurkrachten, welke in zulke gevallen meermalen niet alleen de ziekte maar ook de werking der verkeerdelijk aangewende middelen mede moeten bestrijden. Wordt de karn in andere gevallen, in plaats van boter uit de melk af te scheiden, slechts met schuim (broes) gevuld, dan verlaat de gewaande booze ook niet eerder de karn, dan wanneer eene veranderde voeding en betere leefregelkundige verzorging der koeijen de nadeelige werking van de toediening van te veel en krachteloos voeder hebben doen ophouden, en zulks vooral bij veehouders, welke weinig of slecht hooi gewinnen, en die ter gemoetkoming daaraan veel gebruik maken van allerhande onder een gemengde voedselsoorten, waaruit vooral bij aanhoudend gebruik eene verzwakte werking der spijsverteringswerktuigen ontstaat. De ziektekunde en ondervinding leeren, dat de melk van uiterlijk geheel gezond schijnende koeijen, onder sommige omstandigheden, zoo wel in hoeveelheid als hoedanigheid verandering kan ondergaan; zoo is het algemeen bekend, dat melkkoeijen, gevoederd met hooi, waarin zich roegbol, paardenstaat, heermoes of andere meer onbekende nadeelige planten bevinden, ophouden melk te geven en daarbij vermageren, terwijl vooral in de laten zomer en herfst, wanneer de klaver en grassoorten minder voedzaam en meer waterachtig worden, deze in eene groote hoeveelheid gebruikt, de melk dun, waterig, dikwijls blaauwachtig doen worden; knollen en aardappelranken veroorzaken dit mede, en deelen mede eenen onaangenamen smaak aan de melk mede, welke zich somwijlen in de boter laat waarnemen; eene menigte andere planten brengt dit mede te weeg, en kunnen aan de melk eene zure, bittere en scherpe smaak geven. Door zoodanige planten maar vooral door het toedienen van krachteloos voesel, waarvan, om zijne mindere rijkheid aan voedende bestanddeelen, de hoeveelheid zeer moet worden vergroot, wordt er eene dunne, zure, slijmige spijsbrij in de verteeringswerktuigen bereid, waaruit eene daaraan gelijk staande melk door de uijerklieren wordt afgescheiden, en welke alzoo als de oorzaak moet worden beschouwd van het spoedig zuur, slijmig of taai worden der melk; deze melk, behalve dat er zeer weinig room uit wordt afgescheiden, laat zich zeer moeijelijk tot boter karnen en lost zich bijna geheel op in schuim, waarmede de karn wordt gevuld. De middelen, waardoor deze ziekelijke gesteldheid kan worden verbeterd, zijn in de eerste plaats het verwijderen der oorzaken, waaraan haar bestaan moet worden toegeschreven en het toedienen van beter, meer voedzaam voedsel in kleinere hoeveelheden, ten tweede het aanwenden van eenige geneesmiddelen: als, krijt- of kalkwater als zuuropslorpend middel, eenig glauber of Engelszout met een aftreksel van senebladen of alsemkruiden, en dergelijke oplossende, ontlasting bevorderende middelen, waarna, ter versterking der spijsverteringskrachten met nut eenige oncen poeder van gentiaan en kalmus-wortel kunnen worden gegeven; het doen van eene ruime aderlating wordt meermalen mede met zeer goed gevolg aangewend. Mogt — daar de keus dezer middelen veelal afhankelijk is van de juiste onderkenning der werkende oorzaken — het doel hiermede niet geheel worden bereikt, dan verwijzen wij de belanghebbenden naar eenen in hunne nabijheid wonenden wetenschappelijk opgeleiden Veearts, die de middelen wel zal weten aan te wijzen, om dezen handlanger van den Vorst der duisternis voor altijd de karn te doen verlaten.

Dalen. R

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek zijn eenige berigten en artikelen blijven liggen.

Gewone vergadering van het Departement Assen, der Maatschappij tot nut van 't Algemeen, met DAMES, op vrijdag den 19 Maart 1852, 's avonds ten zeven ure, ten huize van *J. B. Schut*; redevoering de heer Dr. *H. J. Nassau*, bijdrage de heer *H. de Wal*, van Smilde.

Namens 't Bestuur, [illegible], Secretaris.

Beilen, *den* 10 *Maart* 1852. Heden overleed alhier, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van 42 jaren, de WelEerwaarde ZeerGeleerde Heer *Albertus Leemhuis*, Kandidaat tot den heiligen dienst bij het Provinciaal Kerkbestuur van Drenthe.

Heden overleed, in den ouderdom van 64 jaren en 8 maanden, na eene kortstondige, maar hevige ziekte, onze geliefde Vader, de WelEdele Heer *Goedhart Borgesius*, in leven Stads Veenmeester te Oude Pekela.

Elk, die den overledene in zijn werkzaam en liefdevol leven gekend heeft, zal met ons gevoelen, hoe veel wij verliezen.

Oude Pekela, *den* 15 *Maart* 1852.

T. BORGESIUS,
Mede namens mijn Broeder en Zusters.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

Op maandag den negen en twintigsten Maart des jaars 1852, des middags ten 12 uren, zal, onder nadere goedkeuring door den Commissaris des Konings in de Provincie *Drenthe*, of, bij deszelfs afwezigheid door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, in bijzijn van den waarnemenden Hoofd-Ingenieur in voornoemd Gewest, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te *Assen* worden aanbesteed:

Het doen van eenige **VERNIEUWINGS-** en **HERSTELLINGSWERKEN** aan het VEREENIGD HUIS VAN ARREST EN JUSTITIE te *Assen*, met de LEVERANCIE van alle daartoe benoodigde **MATERIALEN**.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek der bovengemelde aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Justitie, en aan dat van het Provinciaal Bestuur der Provincie *Drenthe*, te *Assen* ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaatswerken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende twee dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco gedaan worden, en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den waarnemenden Hoofd-Ingenieur *Brunings* en den Ingenieur *Mazel*, beiden te *Assen*.

De Minister van Justitie,
V. ROSENTHAL.

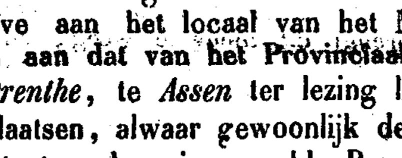

DILIGENCE-ONDERNEMING

VAN ZWOLLE NAAR GRONINGEN VICE VERSA

van BURGERS & COMP.

DAGELIJKSCHE DIENST IN 9 UREN 30 MINUTEN.

Vertrek van Zwolle des avonds om 7 ure, na aankomst der Stoombooten en Diligence-ondernemingen van de Heeren *Burgers* van Maastricht over Arnhem en Apeldoorn, en van den Heer *Budde* van Arnhem over Zutphen en Deventer.

» van Meppel naar Groningen om 9 uren en 40 minuten 's avonds.

» » Assen naar Groningen om 2 uren 's nachts.

Aankomst te Groningen 's morgens om 4 ure 30 minuten, om te kunnen voortreizen met de Trekschuiten en de Diligence over Winschoten, Leer naar Oldenburg, Hamburg en Bremen.

Vertrek van Groningen des avonds om 9 ure, na aankomst der Trekschuiten van Zuidbroek, Delfzijl en Winschoten, en der Diligences van Hanover, Oldenburg, Bremen en Hamburg.

Vertrek van Assen naar Zwolle om 11 ure 30 minuten 's avonds.

» » Meppel naar Zwolle om 4 ure 's morgens.

Aankomst te Zwolle des morgens om 6 ure 30 minuten, om met de Stoombooten nog bij tijds te Amsterdam op de Beurs te kunnen zijn en om met de Diligence van de Heeren *Burgers* over Apeldoorn naar 't Loo te kunnen reizen, naar Arnhem, Nijmegen, Venlo, Maastricht en verders naar Luik, geheel Braband enz. Voorts in correspondentie met de Diligence-onderneming van den Heer *A. Budde* over Deventer en Zutphen naar Arnhem, alsmede in verband met den Wagen van *Massier* te Meppel naar Zwartsluis, die op de Zwolsche Stoombooten correspondeert.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren *Rientjes* in het nieuwe Heerenlogement te Zwolle, *ten Wolde* in het Wapen van Zwolle te Meppel, bij *A. Hofste* in de Koppelpaarden te Assen en *van der Laan* in de 7 Provinciën te Groningen. — Prijzen der plaatsen zijn van Zwolle naar Meppel *f* 1.65, naar Assen *f* 4.20 en naar Groningen *f* 6.

BOELDAG

op vrijdag den 26 Maart e.k., op de Hooge Traan onder Midwolde, bij *Derk Jan Ruiter*, van

6 Paarden, **24** stuks **Hoornvee**, **10 Schapen**, **Hooi**, **Stroo**, **Mest**, **Hut**, enz

Mr. H. P. WICHERS,
Notaris.

TE HUUR,

OM DADELIJK TE AANVAARDEN:

Een **HUIS** met VIJF VERTREKKEN, ruime SCHUUR, STALLING voor 2 PAARDEN en eenige KOEIJEN, eene daarachter gelegene groote TUIN met vele VRUCHTBOOMEN, gelegen te Dalen, aan den weg naar Coevorden; huurprijs billijk. Te bevragen bij den Notaris *Kijmmell* te Westerbork.

LOTERIJ, 5. kl., 9.—11. lijst: no. 10864, 12871, 17209 18330 elk *f* 1000; no. 59, 2680, 14956, 15215, 11827, 12711 elk *f* 400; no. 13367, 9935, 8266, 19653, 19165, 3590, 4082, 14772, 9095, elk *f* 200.

COEVORDEN, 15 *Maart*. Rogge f 7.00. Boekweit f 6.00; Boter Ned. pond f 0.55. Zetting: 6 pond roggeb. f 0.51.

HOOGEVEEN, 16 *Maart*. Rogge f 6.90. Boekw. f 5.75. Haver f „„„. Boter Ned. pond f 0.54. Honig N.p. f „„„. Ter markt aangeb.: 336 mud. rogge; 139 mud. boekw.; 0 mud haver; 687 pond boter; 000 pond honig. Broodzetting de 6 Ned. pond f 0.51.

ASSEN, 18 *Maart*. Rogge f 6.75 a f 6.25. Boekweit f 5.80 a f 5.25. Aardapp. f 2.00 a f 1.80. Boter Ned. pond f 0.65 a f 0.60. Hooi 1000 Ned. pd. f „„„. Stroo 100 Ned. pond f 2.60. Aantal: 312 mud Rogge; 230 mud Boekweit; 57 mud Aardapp.; 400 Ned. pond Boter; 0 Ned. p. Hooi; 5000 Ned. p. Stroo; 72 Wagens.

GRONINGEN, 16 *Maart*. Tarwe f 8.70 a f 7.35 Rogge N. f 7.00 a f 7.60, O. f 6.70 a f „„„. Boekweit. zand f 5.45 a f 5.90, veen f 5.80 a f 5.50. Garst f 4.90 a f 5.50. Nieuwe zomer f 4.65 a f „„„, knobbe f 5.15 a f 5.45, Dikke haver f 2.80 a f 3.75. Voerhaver f 2.75 a f 3.10. N. Paardeboonen f 4.50 a f 5.75. Koolzaad f 8.50 a f 9.10. Gort grove f 8.25 a f 8.75, parel 100 ned. pond. f 10.50 a f 11.75. Raapolie per vat f 27.50. Boter ¼ ton f 28.00.

STEENWIJK, 15 *Maart*. Rogge f 6.80 a f 7.15. Boekw. f 0.00 a f 0.00. Haver f 3.60 a f 3.95. Garst f 0.00 a f 0.00. Boter ⅛ vat f 00.00.

OLDEMARKT, 13 *Maart*. Boter ⅛ vat f 18.00 a f 18.25.

AMSTERDAM, 16 *Maart*. Werk. Sch. 2½ pct. 60$\frac{1}{16}$ a 60$\frac{3}{16}$; dito 3 pct 71¾ a 72; dito 4 pct. 93½ a 93¾. STUKKEN van *f* 10.00 *f* 9.75 a *f* 9.80.

Te Assen, bij VAN GORCUM EN COMP., Provinciale Drukkers.